

Διαδικασία ΔΙΙ_10: Ολοκλήρωση Πράξης (πράξεις πλην ΚΕ)

1. Σκοπός

Ο σκοπός της διαδικασίας είναι η επιβεβαίωση από τη ΔΑ/ ΕΦ της ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Πράξης και της επίτευξης των τεθέντων στόχων σύμφωνα με την εγκεκριμένη Απόφαση Ένταξης.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία εφαρμόζεται σε όλες τις συγχρηματοδοτούμενες, από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ολοκληρωμένες πράξεις. Για την εφαρμογή της παρούσας διαδικασίας, μία Πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη (δηλ. περατωθείσα, σύμφωνα με το στοιχείο (14) του άρθρου 2 του Καν. 1303/2013) όταν:

- ✓ έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο, δηλ. έχει περατωθεί φυσικά, έχει παραληφθεί και πιστοποιηθεί το σύνολο των εργασιών της Πράξης, ή έχει εκτελεστεί πλήρως και
- ✓ έχει ολοκληρωθεί το οικονομικό αντικείμενο, δηλ. έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τους Δικαιούχους και
- ✓ έχει καταβληθεί στους Δικαιούχους η αντίστοιχη δημόσια συμμετοχή.

3. Θεσμικό Πλαίσιο

- Κανονισμός 1303/2013: Άρθρα 2(14), 61, 65(8), 71
- Υπουργική Απόφαση 137675/ΕΥΘΥ 1016 (ΦΕΚ Β 5968/31-12-2018) «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων», όπως ισχύει
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 126829/ΕΥΘΥ 1217 (ΦΕΚ Β 2784/ 21-12-2015) «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014–2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014», όπως ισχύει

4. Περιγραφή

4.1 Υποβολή στοιχείων Ολοκλήρωσης Πράξης

Με την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, ο Δικαιούχος θα πρέπει να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την ολοκλήρωση της Πράξης. Ο Δικαιούχος υποβάλλει Δελτία Δήλωσης Δαπανών (εάν εκκρεμούν), και, εφόσον είναι απαραίτητο, επικαιροποιεί τα Τεχνικά Δελτία Υποέργων και υποβάλλει τελευταίο Δελτίο Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών, προκειμένου να αποτυπώνεται η πραγματική υλοποίηση της Πράξης. Στη συνέχεια, ο Δικαιούχος επικαιροποιεί αναλόγως το Τεχνικό Δελτίο της Πράξης (ΤΔΠ ολοκλήρωσης), το οποίο συνοδεύεται, εφόσον είναι απαραίτητο, από την αναγκαία τεκμηρίωση (Ε.ΙΙ.10_3 Ενδεικτικός κατάλογος στοιχείων ολοκλήρωσης Πράξης/υποέργων). Στο ΤΔΠ ολοκλήρωσης, το οποίο είναι μερικώς προσυμπληρωμένο από τα ήδη καταχωρημένα δεδομένα στο ΟΠΣ, ο Δικαιούχος συμπληρώνει απολογιστικά ορισμένα πεδία (κυρίως του τμήματος Δ του ΤΔΠ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ/ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ), έτσι ώστε το δελτίο αυτό να αποτυπώνει την υλοποίηση της Πράξης σε πραγματικό και όχι πλέον προγραμματικό επίπεδο. Το ΤΔΠ ολοκλήρωσης υποβάλλεται στη ΔΑ/ΕΦ μέσω του ΟΠΣ, προκειμένου αυτό να οριστικοποιηθεί.

4.1.α Ολοκλήρωση υποέργων απαλλοτριώσεων

Οι επιλέξιμες δαπάνες απαλλοτριώσεων/απόκτησης εδαφικών εκτάσεων δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10% της συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης της Πράξης. Δεδομένου ότι η συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη της Πράξης επικαιροποιείται σε κάθε έκδοση του ΤΔΠ και οριστικοποιείται κατά την ολοκλήρωση, θα πρέπει η ΔΑ/ΕΦ να προβαίνει σε τυχόν διορθώσεις δαπανών απαλλοτρίωσης/αγοράς εδαφικών εκτάσεων που έχουν ήδη δηλωθεί και υπερβαίνουν το 10% της εκάστοτε συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης της Πράξης. Σημειώνεται επίσης ότι οι επιλέξιμες δαπάνες κατά την ολοκλήρωση της Πράξης για απαλλοτρίώσεις/αγορά εδαφικών εκτάσεων αφορούν στα ποσά που έχουν εισπραχθεί από τους Δικαιούχους της απαλλοτρίωσης και τα οποία θα πρέπει να τεκμηριώνονται με αντίστοιχες καταστάσεις από το φορέα πληρωμής. Δεν είναι επιλέξιμα κατά την ολοκλήρωση της Πράξης τα ποσά παρακατάθεσης που δεν έχουν εισπραχθεί από τους Δικαιούχους της απαλλοτρίωσης.

4.2 Εξέταση των συνολικών στοιχείων της Πράξης

Η ΔΑ/ ΕΦ προβαίνει στην εξέταση του ΤΔΠ ολοκλήρωσης, σε συνδυασμό με τα στοιχεία τα οποία τηρεί η ΔΑ/ ΕΦ στο φάκελο Πράξης και στο ΟΠΣ, προκειμένου να επαληθεύσει:

- ✓ τα παραδοτέα (φυσικό αντικείμενο) της Πράξης, την επίτευξη των τεθέντων στόχων (δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων) και ότι η πράξη είναι σε λειτουργία (εφόσον απαιτείται),
- ✓ τα στοιχεία του οικονομικού αντικείμενου όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ,
- ✓ την ορθότητα των παραδοχών της χ/ο ανάλυσης, εφόσον η Πράξη εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 61 του Καν. 1303/2013 και τα καθαρά έσοδα της Πράξης έχουν καθοριστεί με βάση τη μέθοδο του υπολογισμού των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων, δηλ.
  - ότι όλες οι πηγές εσόδων έχουν ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό των προεξοφλημένων καθαρών εσόδων. Επιπλέον, ότι τα καθαρά έσοδα που παράγονται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και προκύπτουν από πηγές εσόδων που δεν έχουν ληφθεί υπόψη στον καθορισμό των δυνητικών καθαρών εσόδων της πράξης, αφαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης.
  - αν υφίστανται αλλαγές στην τιμολογιακή πολιτική οι οποίες έχουν αντίκτυπο στον υπολογισμό των καθαρών εσόδων,
- ✓ αν έχουν παραχθεί καθαρά έσοδα κατά την υλοποίηση, για Πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 65(8) του Καν. 1303/2013, ώστε αυτά να αφαιρεθούν από την επιλέξιμη δαπάνη σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εν λόγω άρθρο,
- ✓ τη συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην Πράξη (από ΔΑ/ ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.), καθώς και την αποκατάσταση ελαττωμάτων τα οποία έχουν προκύψει από διενέργεια ελέγχου του ΕΣΠΕΛ,
- ✓ την επιστροφή τυχόν αδιάθετων ποσών, τόκων και μη επιλέξιμου ΦΠΑ,
- ✓ τη συμπλήρωση της κατάστασης τήρησης φακέλου πράξης (*Έντυπο Ε.Ι.1_6 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΡΑΞΗΣ*).

Κατά την εξέταση αυτή, συμπληρώνεται η *Λίστα Διοικητικού Ελέγχου Ολοκλήρωσης Πράξης (έντυπο Λ.ΙΙ.10_1)*.

Εάν έχουν προκύψει καθαρά έσοδα κατά την υλοποίηση, αφαιρούνται από τη ΔΑ/ ΕΦ, με *Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων (ΕΙΙ.7_5) κατηγορίας 2_Δ*, πριν την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης

Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία από το Δικαιούχο, η ΔΑ/ ΕΦ τα ζητά εγγράφως/μέσω ΟΠΣ, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα σημεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν.

Εάν από την εξέταση των στοιχείων δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιωθεί διοικητικά η ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου, η τιμή των δεικτών, το ότι η Πράξη είναι σε λειτουργία κλπ, τότε η ΔΑ/ ΕΦ μπορεί να προβεί σε έκτακτη επιτόπια επαλήθευση για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με τη σχετική *Διαδικασία ΔΙΙ_7 Επιτόπια Επαλήθευση*.

Ο έλεγχος ολοκλήρωσης της Πράξης (διοικητικά ή/ και μετά την επιτόπια επαλήθευση) μπορεί να οδηγήσει σε εντοπισμό ή μη ευρημάτων.

Εάν δεν εντοπιστούν ευρήματα, η ΔΑ/ ΕΦ προχωρά στην έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης, εφαρμόζοντας τα βήματα της παραγράφου 4.3.

Εάν εντοπιστεί εύρημα διοικητικά, η ΔΑ/ ΕΦ συντάσσει Έγγραφο Διοικητικού Ελέγχου, στο οποίο καταγράφει το εύρημα και την εισήγησή της για την επιβολή μέτρων. Εάν εντοπιστεί εύρημα κατά την έκτακτη επιτόπια επαλήθευση, η καταγραφή γίνεται στο διακριτό τμήμα της *Έκθεσης Επιτόπιας Επαλήθευσης (Εντυπο Ε.ΙΙ.7_3)*.

Και στις δύο περιπτώσεις, τα παραπάνω έγγραφα θεωρούνται προσωρινά και ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλλει αντιρρήσεις, οπότε ακολουθούνται όλα τα σχετικά βήματα¹ που περιγράφονται στη *Διαδικασία ΔΙΙ_7 Επιτόπια Επαλήθευση*. Ανάλογα με το αποτέλεσμα της οριστικής Έκθεσης Επιτόπιας Επαλήθευσης ή του οριστικού Εγγράφου Διοικητικού Ελέγχου, εφαρμόζονται τα μέτρα που έχουν προσδιοριστεί:

- Δημοσιονομική Διόρθωση και ανάκτηση ή ΜΟΠ (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη *Διαδ. ΔΙΙ_7 Επιτόπια Επαλήθευση*) και στη συνέχεια Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης, ή
- Ανάκληση της Απόφασης Ένταξης, με ενεργοποίηση της αντίστοιχης *Διαδικασίας ΔΙΙ_12*.

Σημειώνεται ότι για τις παραπάνω περιπτώσεις, καταχωρίζεται ΔΚΔ κατηγορίας 1_Α.

Αντίστοιχα μέτρα αποφασίζονται, εάν διαπιστωθεί ότι ο Δικαιούχος δεν έχει συμμορφωθεί σε συστάσεις που του είχαν επιβληθεί σε επαληθεύσεις/ επιθεωρήσεις/ ελέγχους (σχετικό ερώτημα στη Λίστα Λ.ΙΙ.10_1). Ειδικά για την περίπτωση της μη συμμόρφωσης σε συστάσεις που είχαν γίνει από την Αρχή Πιστοποίησης ή την ΕΔΕΛ, η ΔΑ συνεργάζεται με τις Αρχές αυτές και συναποφασίζουν για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Σε όλες τις περιπτώσεις που διαπιστωθεί (κατά την ολοκλήρωση) μη συμμόρφωση με «ανοιχτές» συστάσεις, η ΔΑ συντάσσει Έγγραφο Διοικητικού Ελέγχου, στο οποίο καταγράφει τη μη συμμόρφωση και την εισήγηση για την επιβολή μέτρων. Ακολουθεί η διαδικασία αντιρρήσεων (σύμφωνα με τα παραπάνω) και ανάλογα με το αποτέλεσμα του οριστικού Εγγράφου Διοικητικού Ελέγχου, εφαρμόζονται τα μέτρα που έχουν προσδιοριστεί σε αυτό – όπως παραπάνω - και καταχωρίζεται ΔΚΔ κατηγορίας 1_Α.

Εάν η οριστική Έκθεση Επιτόπιας Επαλήθευσης ή το οριστικό Έγγραφο Διοικητικού Ελέγχου δεν περιλαμβάνει εύρημα ή μη συμμόρφωση σε σύσταση εκδίδεται Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης.

4.3 Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης

Η ΔΑ/ ΕΦ:

- ⇒ οριστικοποιεί το τελικό *Δελτίο Διοικητικής Επαλήθευσης Δήλωσης Δαπανών* και *Δελτίο Διοικητικής Επαλήθευσης Επίτευξης Δεικτών* (εάν εκκρεμούν)
- ⇒ επαληθεύει τη χ/ο ανάλυση (εάν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 4.2 ανωτέρω)
- ⇒ οριστικοποιεί τα στοιχεία της Πράξης στο ΟΠΣ (Τεχνικό Δελτίο Πράξης, Τεχνικό Δελτίο Υποέργου, κ.λπ.)

¹ Δηλ. τα βήματα και οι προθεσμίες ισχύουν και για το Έγγραφο Διοικητικού Ελέγχου.

Στη συνέχεια, συντάσσει την *Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης (Έντυπο Ε.ΙΙ.10_2)*, στην οποία: προσδιορίζονται:

- ✓ η ημερομηνία έναρξης και η διάρκεια της περιόδου υποχρεωτικής τήρησης των δικαιολογητικών εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους,
- ✓ οι μακροχρόνιες υποχρεώσεις του Δικαιούχου (εφόσον η Πράξη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Διαδικασίας ΔΙΙ_11: *Επαλήθευση μακροχρόνιων υποχρεώσεων*),
- ✓ η υποχρέωση υποβολής ετήσιων στοιχείων για τα καθαρά έσοδα της Πράξης για περίοδο τριών ετών από την ολοκλήρωσή της ή έως την προθεσμία για την υποβολή των εγγράφων για το κλείσιμο του προγράμματος, αναλόγως με το ποια ημερομηνία προηγείται, ώστε αυτά να αφαιρεθούν από τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή, εφόσον η πράξη εμπίπτει στις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 61 του Καν. 1303/2013 δηλ. δεν είναι αντικειμενικά δυνατός ο εκ των προτέρων καθορισμός των εσόδων,
- ✓ άλλες υποχρεώσεις Δικαιούχου

αναφέρονται:

- ✓ η ολοκλήρωση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου της Πράξης
- ✓ η επίτευξη των δεικτών της Πράξης,
- ✓ ότι η πράξη είναι σε λειτουργία (εφόσον εμπίπτει),
- ✓ η τήρηση των υποχρεώσεων που ανέλαβε ο Δικαιούχος με την Απόφασης Ένταξης της Πράξης και η συμμόρφωσή του στις συστάσεις ελέγχων/επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα
- ✓ τυχόν οικονομικές εκκρεμότητες του ΠΔΕ.

Η Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης προωθείται από τον Προϊστάμενο ΔΑ/ ΕΦ και εγκρίνεται από τον αρμόδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή Περιφερειάρχη ή άλλο αρμόδιο όργανο. Στη συνέχεια, κοινοποιείται στο Δικαιούχο, με συνημμένο το ΤΔΠ ολοκλήρωσης.

Η Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης καταχωρίζεται στο ΟΠΣ από τη ΔΑ/ ΕΦ. Το ΤΔΠ ολοκλήρωσης, καθώς και όλα τα συνημμένα έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης της επαλήθευσης της Πράξης, αρχειοθετούνται στο Φάκελο Πράξης.

4.4 Διαδικασία ολοκλήρωσης με πρωτοβουλία της ΔΑ/ΕΦ

Η ολοκλήρωση Πράξης μπορεί να γίνει και με πρωτοβουλία της ΔΑ/ΕΦ εφόσον ισχύουν τα εξής:

- ✓ Δεν υπάρχουν εκκρεμείς συστάσεις
- ✓ Έχει ολοκληρωθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, δεν υπάρχουν ΔΔΔ σε εκκρεμότητα και έχει υποβληθεί και επαληθευτεί το δελτίο επίτευξης δεικτών με ένδειξη πλήρους υλοποίησης
- ✓ Η φύση της πράξης είναι τέτοια ώστε δεν απαιτείται επιτόπια επαλήθευση της ΔΑ/ΕΦ για την επιβεβαίωση της υλοποίησης
- ✓ Έχουν επιστραφεί αδιάθετα ποσά, ΦΠΑ κλπ

Εάν το τελευταίο σημείο δεν έχει εκπληρωθεί, η ΔΑ, μπορεί να προχωρήσει σε έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης θέτοντας σχετικό όρο στην Απόφαση Ολοκλήρωσης.

Για τη διευκόλυνση του έργου των Δομών του ΣΔΕ, και κυρίως των ΔΑ και των ΕΦ, έχουν εκδοθεί οι Οδηγίες Ο.ΙΙ.10_1 που προσδιορίζουν λεπτομερέστερα την εφαρμογή συγκεκριμένων βημάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας ολοκλήρωσης Πράξεων και παρέχουν διευκρινίσεις μέσω παραδειγμάτων.

5. Σχετικά έντυπα

Κωδικός	Περιγραφή
Ε.ΙΙ.10_2	Απόφαση Ολοκλήρωσης Πράξης
Λ.ΙΙ.10_1	Λίστα Διοικητικού Ελέγχου Ολοκλήρωσης Πράξης
Ε.ΙΙ.10_3	Ενδεικτικός κατάλογος στοιχείων ολοκλήρωσης Πράξης/υποέργων
Ο.ΙΙ.10_1	Οδηγίες για τη Διαδικασία Ολοκλήρωσης Πράξης

Στην παρούσα Διαδικασία δύναται να χρησιμοποιηθεί το τυποποιημένο έντυπο *Ε.ΙΙ.7_3 Έκθεση Επιτόπιας Επιλήθευσης* ή να συνταχθεί Έγγραφο Διοικητικού Ελέγχου.

Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα έντυπα: *Ε.ΙΙ.7_4 Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ε.ΙΙ.7_5 Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων (ΔΚΔ)*.

6. Διάγραμμα ροής